

ZVIEDRIJA - PREZIDĒJOŠĀ VALSTS ZIEMEĻU MINISTRU PADOMĒ 2008. GADĀ

Svarīgākais īsumā:

- Zviedrija prezidējošā valsts Ziemeļu Ministru padomē
- Zviedru inovatīvais tekstildizains
- Klimata izmaiņas—mīti un patiesība
- Fotoizstāde par Arktiku
- Starptautiskais Polārais gads turpinās
- Latvija sāk gatavoties Gēteborgas grāmatu gadatirgum
- Bibliotēkas jaunumi
- Grantu programmas turpinās!

2008.gadā prezidentūru Ziemeļu Ministru padomē rotācijas kārtībā no Somijas pārņēma Zviedrija. Zviedrija izstrādājusi darbības programmu nākamajam gadam ar nosaukumu *Apkopojot spēkus*.

Programma sadalīta četrās prioritārajās darbības jomās:

**konkurētspēja,
klimats,
kreativitāte,
koordinācija.**

Šie četri atslēgas vārdi kalpo kā sasniedzamie virsuzdevumi un tie nosaka veicamās aktivitātes. Sektorālās programmas sniedz detalizētāku ieskatu izvirzītajās prioritātēs.

Programmas teksts *Apkopojot spēkus* angļu valodā:

<http://norden.org/pub/ovrigt/ovrigt/uk/ANP2007741.pdf>

Inovatīvais tekstildizains no Zviedrijas *Body and Space*

Jaunās paaudzes tekstilmateriāli spēj ne vien mainīt krāsu, formu, tekstūru, bet arī vadīt elektrību. Saukti par gudrajiem audumiem šie materiāli sākotnēji tika lietoti kosmosa un militārajā industrijā. Tomēr mūsdienās šie materiāli, tehnoloģijas un koncepti rod arvien vairāk pielietojumu cilvēku ikdienā. Eksperti prognozē, ka tuvākajā nākotnē mūsu sadzīvi būtiski uzlabos un regulēs dažāda tipa inteligēntie materiāli.

Daudzas no šīm tehnoloģijām būs diskrēti integrētas audumos un citās fleksiblās membrānu struktūrās mikroelektronikas, nanotehnoloģiju, komunikācijas un sensoru

tehnoloģiju veidā. Šie jaunievedumi prasa jauna veida domāšanu, dizaina un ražošanas procesu. **Izstāde *Body & Space***, kas no 15. februāra līdz 10. martam būs skatāma Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstāžu zālē *Arsenāls*, iepazīstinās ar jaunākajiem sasniegumiem gudro audumu dizainā, kas tapuši Zviedru tekstildizaina augstskolā Boras pilsētā. Tā akcentē Zviedru tekstildizaina skolas starptautiskās reputācijas stūrakmeņus – spēju domāt un strādāt starpdisciplināri – apvienojot tradicionāli nošķirtās jomas (dizains, tehnoloģijas, zinātne, bizness) – un skatīt tekstildizaina attī-

tību globālā perspektīvā. Izstāde ietver 30 Zviedru tekstildizaina augstskolas profesoru un studentu darbus, kas atklāj jauna veida mijiedarbi starp cilvēka ķermeni un apkārtējo vidi. Tās ir gan saules gaismu absorbējošas tapetes un ar ķ e r m e ņ a s i l t u m u „darbināma” kleita, gan jauna veida audumi publikācijām telpām un ekoloģiski tīri skaņas un siltumizolācijas materiāli. Darbu izmēri sniežas no lielzmēra instalācijas līdz nelielam paraudziņam. Izstādē radīta īpaša atmosfēra, kurā notiekoša loma ir apgaismojumam un skaņai.

www.e-text-textiles.lv

Lapzemes dārzi

Mākslinieces Ingas Jurovas gleznu izstāde *Lapzemes dārzi* tapusi patiecoties Ziemeļu Ministru padomes studiju braucienā stipendijai *Baltijas Sleipnirs*, ar kuras atbalstu 2006. gada vasarā māksliniecei bija iespēja doties uz mākslinieku rezidenci Riklundsgardenā, Zviedrijas Lapzemē.

Pati māksliniece par saviem iespaidiem, kas transformēju-

šies krāšņās gleznās, saka: - Izstāde *Lapzemes dārzi*. Dārzi—kultūrvēsturiska parādība—japāņu, rokoko, viktorijas, spāņu, franču, vai... nu dažādi var būt dārzi. Lapzemes dārzs aug skarbas, majestātiskas, nebeidzama plašuma un skaistuma pilnas ainavas pakājē. Šī ainava mani iedvesmoja personālizstādei *Ainava Zviedrijas karoga krāsās*, kas tapa pēc manas pirmās viesošānās Zviedrijas Lapzemē. Atgriežoties šajā vietā 2006. gada vasaras nogalē,

centos pretoties jau iepazītās ainavas valdzinājumam un noskaidrot, no kā šī panorāmiskā ainava sastāv. Viss, kas redzams šajās gleznās, ir dabas tuvlāni, atlasīti pēc man vien zināmas sistēmas un savākti kopā, kā jau tas iekoptā dārzā mēdz būt.

Izstāde *Lapzemes dārzi* Ziemeļu Ministru padomes birojā būs skatāmi visu pavasari!

Klimata izmaiņas un patiesie apdraudējumi

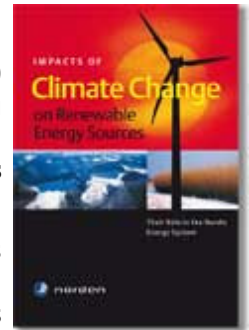
Vides jautājumi, tai skaitā klimata izmaiņu izpēte, ir viena no Ziemeļvalstu sadarbības prioritātēm. Ir vispārēji atzīts, ka cilvēku darbības radīto siltumnīcas efekta gāzu (SEG) emisijas izjauc zemes atmosfēras siltuma līdzsvaru un galarezultātā izsauc globālas klimata izmaiņas. Izmaiņu amplitūda būs atkarīga no SEG emisijām nākotnē, un to ietekme dažādos zemeslodes reģionos būs atšķirīga. Tiek lēsts, ka Ziemeļvalstu reģionā temperatūra 2100. gadā vidēji būs pieaugusi par 3 °C, vidējais lietus daudzums būs par 10% augstāks un jūras līmenis var būt cēlies par 40 cm. Klimata izmaiņas ietekmēs atjaunojamās elektroenerģijas ražošanu, kam Ziemeļvalstīs ir arvien pieaugoša loma. Vienlaicīgi klimata izmaiņas mainīs arī enerģijas patēriņu, galvenokārt apsildei nepiecieša-

mā enerģijas daudzuma samazināšanos. Ziemeļvalstu enerģētiskās izpētes institūcijas (*Nordic Energy Research*) finansētais klimata izmaiņu ietekmes uz atjaunojamajiem enerģijas avotiem izpētes projekts ietvēra dažādas darba grupas un tā rezultāti ir apkopoti grāmatā, ko izdevusi Ziemeļu Ministru padome. Grāmatas redaktors ir Jess Fengers (*Jes Fenger*).

Kā mainīsies klimats? Kā mainīsies situācija enerģētikā Latvijā, Ziemeļvalstīs, Baltijas jūras reģionā? Kā klimata izmaiņas ietekmēs enerģijas pieprasījumu? Kāda ir klimata izmaiņu tiešā ietekme uz enerģijas ražošanu? Kāda ir atjaunojamo enerģijas avotu loma Latvijā un Ziemeļvalstīs? Vai un kā tā mainīsies nākotnē? Par šiem un citiem jautājumiem dis-

kutēsim un uzklusīsim ekspertu viedokļus.

Ziemeļu Ministru padomes birojs Latvijā **aicina uz diskusiju par klimata izmaiņām un atjaunojamajiem enerģijas avotiem 2008. gada 29. janvārī pl. 18.00 Ziemeļu Ministru padomes biroja telpās, Marijas ielā 13/3, Rīgā.**

Pirmie 40 diskusijas dalībnieki savā īpašumā bez maksas varēs iegūt grāmatas *Impacts of climate change on Renewable Energy Sources. Their role in the Nordic Energy System* eksemplāru.

Fotoizstāde Arktika - mūsu kristāla pasaule Kopenhāgenā un Rīgā

Kopenhāgenā, Ziemeļatlantijas namā, skatāma foto izstāde *Arktika - mūsu kristāla pasaule*, kas tapusi pēc Latvijas vēstniecības Dānijā iniciatīvas sadarbībā ar Grenlandē dzīvojošo fotogrāfu Ivaru Sili, Kanādas vēstniecību Dānijā, SIA Fotocentrs un fotogrāfu Gunāru Janaiti. Izstāde veidota saistībā ar Starptautisko polāro gadu, uzsverot Arktikas telpas neatkarīgo dabas un kultūras bagātību, kas šodien ir kļuvusi par globālās klimata maiņas uzskatāmu atspoguļojumu. Klimata izmaiņas ietekmē gan Arktikas dabu, gan tur dzīvojošos cilvēkus. Tās paver jaunas iespējas cilvēka eko-

nomiskajai darbībai, vienlaikus radot jaunus politiskus un ekoloģiskus izaicinājumus. Latvijai kā Ziemeļeiropas valstij nav vienaldzīgas klimata izmaiņas Arktikā. Izstāde ir Latvijas devums starptautiskās sabiedrības interesēs un izpratnes padziļināšanai par klimata izmaiņu ietekmi uz dabu un cilvēku. Izstādē skatāmas 96 fotogrāfijās, kuras uzņēmuši trīs izcili un starptautiski atzīti latviešu izcelsmes fotogrāfi: **Freds Brummers (Fred Bruemmer, Kanāda), Andris Slapiņš (Latvija) un Ivars Sīlis (Dānija).**

Autori dzīvojuši un strādājuši Arktikā, šī reģiona dzīves un dabas atainojumā apvienojot kā dokumentālu, tā māksliniecisku skatījumu. Fotogrāfijām piemīt ne tikai estētiska vērtība - tās attēlo arī plašās klimata izmaiņas, kuras notikušas pēdējo 40 gadu laikā, būtiski ietekmējot Ziemeļu tautas un to dzīves veidu. Ekspozīcija Dānijā būs skatāma līdz 2008. gada 17. februārim. **Rīgā izstāde tiks atklāta 25. februārī un būs skatāma mēnesi.** Interesenti ar izstādi varēs iepazīties arī Krievijā, Kanādā, ASV, Fēru salās un Grenlandē.

Starptautiskais Polārais gads turpinās

www.polararet.no

Starptautiskais Polārais gads ir izsludināts uz laika periodu no 2007. gada 1. marta līdz 2009. gada 1. martam, jo tieši divi gadi ir vajadzīgi, lai pētnieki varētu veikt nepieciešamo pētniecisko darbu abos polārajos reģionos. Arktiskais ledus ir gan klimata pārmaiņu indikators, gan pats par sevi var būt klimatisko pārmaiņu cēlonis. Vēl kāds nozīmīgs pētniecības jautājums ir jūras līmenis, kas vistiešākajā veidā ir atkarīgs no sauszemes ledus atstības, jo īpaši Antarktīdā un Grenlandē.

Polārā gada ietvaros tiks veikti pētniecības projekti, lai noskaidrotu, kā klimata pārmaiņas un piesārņojums ietekmē dzīvnieku dzīvi polārajos reģionos. Sociālo zinātņu projektos kā daļa no „cilvēciskās dimensijas”, kas Polārajā gadā ir ietverta kā jauna pētniecības tēma, tiks risināti jautājumi attiecībā uz pamatiedzīvotājiem. Minoritāšu valodu attīstība un tas, kā klimatiskās pārmaiņas ietekmē polāro apvidu sabiedrības un tādus tradicionālus arodus kā ziemeļbriežu audzēšana.

2008. gada Gēteborgas grāmatu gadatirgus centrā—Latvija

Gēteborgas grāmatu un bibliotēku gadatirgus viesu valsts statusā 2008. gadā ir uzaicināta Latvija.

„Taisām tiltu pār plašu jūru – tā sauc romānu, ko sarakstījis latviešu trimdas rakstnieks Dzintars Sodums, kurš 50. gados dzīvojis Zviedrijā. Latvija ir ļoti pagodināta būt par Gēteborgas grāmatu gadatirgus viesu valsti 2008. gadā. Mēs būvēsim jaunu tiltu, kas vienos zviedru un latviešu literatūru, mākslu un mūziku un kopā ar mūsu kaimiņiem svinēsīm Latvijas Republikas 90. dzimšanas dienu,” preses konferencē sacīja Latvijas Literatūras centra direktors Jānis Oga.

„Vēsture ir stāsti par notikumiem. Tie stāsti, kuros indivīds ir redzams, ir literatūra. Latvija ir viena no Zviedrijas tuvākajiem kai-

miņiem. Vitālā un daudzpusīgā latviešu mūsdienu literatūra vēsta par indivīdiem – par to, kas viņi ir, par to, kas viņi bija, un pat par to, par ko viņi kļūs. Tam mēs pievērsīsim lielāko uzmanību nākamgad,” saka dzejnieks un tulkotājs Juris Kronbergs.

Nākamgad Zviedrijā plānots izdot vairāk nekā 15 latviešu autoru grāmatu, to vidū Knuta Skujenieka dzejas izlasi, Alberta Bela romānu „Cilvēki laivās”, Noras Ikstenas romānu „Dzīves svinēšana”, Laimas Muktupāvelas romānu „Šampinjonu Derība”, latviešu mūsdienu stāstu un dzejas antoloģijas, Rīgai veltītu dzejoļu un stāstu izlasi, mitoloģisko dainu izlasi un citas.

Paredzams, ka rudenī iepazīstināt ar Latviju un latviešiem uz Gēteborgu dosies vairāk nekā 30

dzejnieku, rakstnieku, kritiķu un citu kultūras darbinieku, kā arī valsts un nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Pateicoties dzejniekam un tulkotājam Jurim Kronbergam, kopš 70. gadiem zviedru lasītāji jau iepazīstināti ar Aleksandra Čaka, Dzintara Soduma, Vizmas Belševicas, Imanta Ziedoņa, Knuta Skujenieka, Ulda Bērziņa, Sandras Kalnietes, Jāņa Elsberga, Ingūnas Jansones, Edvīna Raupa un citu autoru darbiem.

Gēteborgas grāmatu gadatirgus notiek kopš 1985. gada un ir lielākais šāda veida pasākums Skandināvijā un Baltijas valstīs. 2005. gadā viesu valsts godā bija Lietuva, 2007. gadā – Igaunija.

Jaunumi bibliotēkā

Ziemeļu Ministru padomes biroja Latvijā bibliotēka var lepoties ar lielāko Ziemeļvalstu spēlfilmu filmu kolekciju Rīgā. Filmu kolekcija pastāvīgi tiek papildināta, tāpēc katrā bibliotēkas apmeklējuma reizē iespējams atrast kādu jaunu, vēl neredzētu filmu.

Arī uzsākot jauno gadu, esam papildinājuši Ziemeļvalstu filmu kolekciju ar jaunām filmām no Zviedrijas, Dānijas un Norvēģijas.

Ceram, ka filmu skatītājus iepriecinās sirsnīgas dāņu un norvēģu komēdijas—*Eggs*, *Days Like This*, *Bang Bang Orangutang*, *Reprise*, *The Green Butchers* un *Under the sun*. Jaunumi ir arī zviedru drāmas *Wings of Glass*, *One Hand Clapping*, spriedzes filmas *Exit*, *Flies on the wall*, *Mirush*, *Murk*.

Klasikas cienītājiem piedāvājam iespēju noskatīties filmu *Kristīne Lavransa meita*, kas uzņemta pēc Sigrijas Unsetes tāda paša nosaukuma romāna motīviem. Interesants filmu kolekcijas papildinājums ir arī Ingmara Bergmana 1972. gadā uzņemta filma *Cries and Whispers*, kurā īpašo noskaņu rada operatora Svena Nīkvista (Sven Nykvist) redzējums.

Filmas tiek piedāvātas DVD formātā oriģinālvalodās ar subtitriem angļu vai Ziemeļvalstu valodās. Patīkamu skatīšanos!

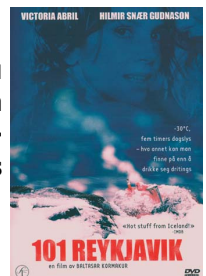
Bibliotēkas vadītāja Ieva Hermansone

Reikjavīka 101

2008. gada 28. februārī.- 2. martā Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā notiks 11. starptautiskā grāmatu izstāde BALTIJAS GRĀMATU SVĒTKI 2008. Uz šo pasākumu ir plānojis ierasties islandiešu rakstnieks, grāmatas *Reikjavīka 101* autors, Halgrims Helgasons. Pēc grāmatas motīviem veidota tāda paša nosaukuma filma.

Grāmatu latviešu valodā tulkojis Dens Dimiņš un izdevis apgāds "Valters un Rapa".

28. februārī plkst. 18.00 Ziemeļu Ministru padomes biroja sadarbība ar apgādu "Valters un Rapa" notiks literārs pasākums un tikšanās ar rakstnieku Halgrimu Helgasonu.

Programma Baltijas Sleipnirs

Ziemeļu Ministru padomes studiju braucienu stipendiju programma dažādās kultūras un mākslas jomās aktīvi strādājošiem profesionāliem māksliniekiem, mākslas kritiķiem un par mākslu rakstošiem žurnālistiem vecumā līdz 36 gadiem.

**Pieteikšanās termiņš:
1. marts**

**Kontaktpersona:
Ginta Tropa,
ginta@norden.lv,
tālr. 7820055
Sīkāka informācija:
www.norden.lv**

Programma Tuvāki kaimiņi

Ziemeļu Ministru padomes studiju braucienu stipendiju programma jauniem profesionāliem kultūras menedžeriem līdz 36 gadu vecumam ar vismaz divu gadu pieredzi kultūras menedžmenta jomā.

**Pieteikšanās termiņš:
19. marts**

**Kontaktpersona:
Ginta Tropa,
ginta@norden.lv,
tālr. 7820055
Sīkāka informācija:
www.norden.lv**

Programma NVO sadarbības veicināšanai starp Ziemeļvalstīm un Baltijas valstīm

Ziemeļu Ministru padomes atbalsta programma Ziemeļvalstu – Baltijas valstu pilsoniskās sabiedrības attīstības veicināšanai un atbalstam.

**Pieteikšanās termiņš:
19. marts**

**Kontaktpersona:
Daina Mežecka,
daina@norden.lv,
tālr. 7211506
Sīkāka informācija:
www.norden.lv**

Programma Nordprolink

Ziemeļu Ministru padomes programma pieredzes apmaiņas braucienu stipendija maziem un vidējiem privātiem uzņēmumiem, lai nodibināt jaunus vai paplašināt jau esošos biznesa kontaktus ar privātiem maziem un vidējiem uzņēmumiem Ziemeļvalstīs.

**Pieteikuma termiņš:
1. marts**

**Kontaktpersona:
Kārlis Valters,
karlis@norden.lv,
tālr. 7213231
Sīkāka informācija:
www.norden.lv**

Programma Nordplus

Ziemeļu Ministru padomes atbalsta programma kvalitātes un jauninājumu ieviešanai Ziemeļvalstu un Baltijas valstu izglītības sistēmā, dažādus apmaiņu veidu, projektu un tīklojumu atbalstam.

Pieteikuma termiņš: 1. marts

**Kontaktpersona: Viktors Kravčenko,
viktors.kravcenko@apa.lv,
tālr. 67280138, Sīkāka informācija: www.apa.lv**

Tālrūnis: (+371) 7820089
Fax: (+371) 7213233
E-mail: info@norden.lv

Direktors
[Imants Gross](mailto:imants.gross@norden.lv) tel. 7820050

Galvenā grāmatvede
[Valentīna Kuznecova](mailto:valentina.kuznecova@norden.lv) tel. 7820052

Kultūras padomniece
[Ginta Tropa](mailto:ginta.tropa@norden.lv) tel. 7820055

Informācijas padomniece
[Inga Purina](mailto:inga.purina@norden.lv) tel. 7820051

Padomniece / Sociālie jautājumi
[Daina Mežecka](mailto:daina.mezecka@norden.lv) tel. 7211506

Padomniece/ Informācijas Centrs
[Ieva Hermansone](mailto:eva.hermansone@norden.lv) tel. 7820088

Padomnieks
[Kārlis Valters](mailto:karlis.valters@norden.lv) tel. 7213231

Biroja administratore
[Marika Gintere](mailto:marika.gintere@norden.lv) tel. 7820089

norden

**Ziemeļu Ministru padomes
birojs Latvijā**

- nodrošina saikni Ziemeļvalstu un Latvijas institūciju, komiteju un darba grupu sadarbībai dažādās jomās;

- veicina izpratni par Ziemeļu vērtībām un prioritātēm sadarbībā ar Latviju;

- attīsta sadarbības tīklus ar valsts un pašvaldības iestādēm, NVO un citiem vietējiem un starptautiskiem partneriem.

Ziemeļu Ministru padomes biroja Latvijā Ziņu izdevuma norden.lv galvenais redaktors:
Imants Gross, direktors, imants.gross@norden.lv.

Tekstu sagatavoja: Inga Purīņa, informācijas padomniece, inga@norden.lv